

Budapestre vonatkozó újságcikkek

Szerző: .....

Cím: „A régi mulató urak kivesztek”

Forrás: Nemzeti Ujság

Bp
(Hely)

1927. 9. 23.
(Idő)

(Köt. v. füz.) (Oldal)

Osztályozás

Tárgy

640.241

Hely

Idő

"1927"

Személy

Helyszám

„A régi mulató urak kivesztek”

**A pengőszámitás bevezetése óta többet keresnek a pincérek
Mit mond a főúr, a kiszolgáló és a borfiu — A pincérek
a borralaló-rendszer mellett vannak**

(A Nemzeti Ujság tudósítójától.) A vendéglősök kongresszusa ismét időszerűvé tette a borralaló kérdését. Nemrégiben vendéglős-résről nyilatkozat hangzott el, amely úgy szökött, hogy Magyarországon még nem érett meg a helyzet a borralaló eltörlésére. A nyilatkozat nem világította meg, hogy mi rejtezik e dodonai kijelentés mögött, tény azonban, hogy a borralaló úgy is mint szokás, úgy is mint kötelező valami, — nagyon is túlérett. A borralaló, mint adó, erősen megdrágítja úgy a kávéházat, mint az éttermet és lényegében kellemetlen a vendégnek is, a pincérnek is. A vendéget megfosztja a kényelem érzetétől, mert sohasem tudja, hogy mikor ad eleget, a pincér munkafegyelmét pedig minden esetben megrontja. A borralaló ezenkívül még egy egész sereg olyan kellemetlenséggel jár, ami lépten-nyomon megkeseríti az ember életét.

A pincérek természetesen nem osztják teljesen ezt a véleményt, a borralaló eltörlését azonban általánosságban szívesen látták volna a — pengő előtt. A pengő felemelte a borralalóátalányt s a fölfelé való kerekítés jelentős jövedelemtöbbletbe juttatta a pincéreket. Megkérdeztünk néhány kávéházi és éttermi alkalmazottat a pengőborralalóról, a következőt mondták:

A főúr

— A pengő forgalomba hozatala óta határozottan javult a helyzet. A pincérekre, helyesebben miránk főpincérekre a legrosszabb világ a konjunktúra idejében járt és a koronarovomlás egész ideje alatt meglehetősen siralmas viszonyok között tengődtünk. Keresetünk a mai napig sem emelkedett a békeidőre, a korona megszilárdulása óta azonban kialakult lassanként a borralaló összege is. A borralaló 500 és 2000 korona között ingadozott. Egyik vendég többet, a másik kevesebbet adott. Az átlagos kávéházi borralaló tehát 1600 korona volt. Mi, főpincérek a pengő forgalombahozatalával jobb helyzetbe jutottunk, mert a borralalókat fölfelé kerekítették ki. Az 1000 koronából 10, a 2000 koronából pedig 20 fillér lett, ami 20 százalékos többletet jelent. Ami a borralaló eltörlését illeti, ez Magyarországon a főpincérek kipusztulását jelentené. Annyi kiadás és annyi kockázat mellett, amely bennünket, főpincéreket terhel, nem mondhatunk le a borralalóról, hiszen egész jövedelmünket a borralaló képezi. Egyébként is a vendég lélektanához tartozik,

hogy szívesebben ad önként, a saját elhatározásából, mintha a borralalót, mondjuk 10 százalékot előre hozzászámítjuk az elfogyasz-

tott cikkek árához.

Az éthordó

— Mi, éttermi alkalmazottak, valamennyien a borralalórendszer hívei vagyunk. Egy kollektív ujtás kedvezne talán azoknak a pincérnek, akiknek munkateljesítése, akár saját hibájukból, akár valamely más okból mögötte marad egy jó pincér teljesítőképességének, nekünk azonban, helyesebben a pincérek nagy tömegének, ártana és elvenné a kedvet a munkától. Méltóztassék elképzelni, helyes dolog lenne-e az, hogy például én, ki szerénytelenség nélkül állithatom, a legjobb éttermi munkások közé tartozom, több iskolai végzettséggel, nagyobb szakmabeli tudással, több ügyességgel és általában kétszerannyi munkával, ugyanannyit keressek, mint egy ügyetlen és dologtalan szaktársam. *Általányösszeg esetén tíz alkalmazott közül mindig csak öt dolgozna, a másik öt pedig csak mimelné a munkát, hiszen akár dolgozik, akár nem, ugyanazt a fizetést kapja.* A pengőszámitás óta természetesen többet keresünk, egy jó pincér átlagos havi keresete azonban még mindig nem éri el azt az összeget, amennyit ezalatt az idő alatt békében megkerestünk. Az átlagos borralaló 10 és 40 fillér között ingadozik. *Teljesen a vendég hangulatától függ, hogy mennyit ad.* A pontos, a jó és gyors kiszolgálás csak a legtrikább esetben számít. Ha a vendég rosszkedvű, mindenben hibát talál, gáncoskodik és kevesebb borralalót ad. *Legkevesebbet az ugynevezett előkelő külföldiek adnak.* Azokban a nagy éttermekben, ahol a külföldiek megfordulnak, a pincérek közel sem keresnek annyit, mint általában azt a közönség hiszi. A külföldi, aki idegen pénznemben számol, mindig óvatos és nagyon is megnézi

a pénzt, mielőtt kiadja. A legtöbb nincs is teljesen tisztában a borralaló intézményével és azt hiszi, ha borralalót ad, fejedelmi szokást gyakorol.

A kávéházi pincér

— A mi foglalkozásunk a leghálátlanabb, legnehezebb és legegésztelenebb foglalkozások egyike. A pincérek negyven százaléka élete delén rokkanttá válik. Az tehát, hogy a pengő forgalombahozatala óta valamivel többet keresünk, mint azelőtt, nem jelent semmit. A pincérek semmiképpen nincsenek megfizetve.

Egész nap rohanok, taposom a kávéházat, főúrom a vendégek idegeskedéseit és mindezért egy-egy embertől 10, a legjobb esetben 20 fillért kapok. Egy éttermi pincér feleannyi munkával háromszor annyit keres, mint én. Szerenése dolga természetesen, hogy ki jut kávéházba és kinek sikerül bejutnia étterembe. Békében hat és tíz filléres borralalók mellett sokkal többre tellett, mint most. *Kijártam a löverszenyélre, sőt néhanapján, ha kedvem kerelkedett, mulathattam is.* Ma mindez nem lehet. *Ha eltörlik a borralalót, valamennyien éhveneszünk.* Olyan állapotok és gazdasági viszonyok mellett, mint amilyenek nálunk uralkodnak, képtelenség lenne abból az összegből megélni, amí így esne egy-egy pincérre. Méltóztassék alapul venni az átlagos kávéházi fogyasztást, tehát a délutáni uzsonnakávé, amelynek az ára 80 fillér. Ennek a tíz százaléka 8 fillér. Ezen a 8 filléren kellene tehát osztzkodnia a főpincérnek és a kiszolgálópincérnek.

A borfiu

— Nekünk nem jár borralaló, csak abban az esetben, ha a vendég a kezünkbe nyomja. A legtöbb borralalót azok adják, akik bort isz-

nak. Van eset rá, hogy néha egy pengőt is kapunk. Én a múlt hónapban például 150 pengőt kerestem, de persze odahaza elvették tőlem.

A lokálpincér

— A mulató urak kiveszték. Mi csak a rendes vendégeink borraivalóira számíthatunk. A régi mulató magyar ur helyébe az óvatos duhaj lépett, aki mielőtt kirendeli az italt, alkuba bocsátkozik a tulajdonossal. Olyan zenebonát csapnak, mint egy egzotikus fejedelem, amikor azonban a fizetésre kerül a sor, nagykegyesen husz és harminc filléres borraivalókkal jutalmazták a pincér nehéz és fárasztó munkáját. A legforgalmasabb éjjeli mulató pincére sem keres annyit, mint egy jobb éttermi alkalmazott. *A mai fiatalság nem mulat, hanem dorbézol, s minden esetben — smucig.*

Az ujságos

— Kizárólagos keresetünk a borraivaló. Tíz fillérnél a legritkább esetben kapunk többet, a legtöbb vendég azonban úgy megy el, hogy nem ad egy fillért sem. Kiabál, lármázik, követeli az ujságot, az ember elébe rakja az összes napilapokat, képeslapokat és folyóiratokat s a végén nem ad semmit.

A ruhatáros

— Nagy felelősséggel dolgozunk, kérem Egy ellopott vagy elvesztett kabát elviszi egész havi jövedelmünket. A ruhatárat egyébként béreljük s komoly szezonnak csak az őszi és a téli hónapok számítanak. Teljesen a vendég tetszésére bizzuk, hogy ruhája megőrzéséért megnyit fizet. Átlag tíz fillért szoktak adni.

Igy beszélnek az éttermi és kávéházi alkalmazottak s természetesen, hogy ők valamennyien csak a saját érdekeik szempontjából nézik a dolgokat. *Mindent a vendégre háritanak át, mert hiszen a kávéosoktól és a vendéglősöktől — mint mondják — nem várhatnak semmit. A vendég azután, aki kényyszerűségből kávéházban kénytelen uzsonnáját elfogyasztani, vagy étteremben vacsorázik, minden borraivalót összeszámítva, ezen a címen harminc—negyven százalékkal fizet többet, mint amennyi áru italt vagy ételt elfogyasztott. Külön veszedelmet jelent a zenés kávéház, vagy étterem, ahol a cigány is jelentős összegbe kerül. Jobb étteremben negyven—ötven, sőt egypengős borraivalót várnak el a vendégtől, aki mire kikecmergődzik az étteremből, egy három pengős rántottosirkéért borraivalóval, a ruhatárral és cigánnyal együtt közel hat pengőt fizetett.*